

Asia: VN/8406/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta: Hallituksen esitys liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaa koskevaan lainsäädäntöön tehtävistä väliaikaisista muutoksista poikkeusolojen vuoksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään; Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut ripeällä aikataululla liikennealan lainsäädäntöön väliaikaisia muutoksia, joilla helpotetaan kansalaisten ja yritysten toimintaa sekä turvataan kuljetusten toimiminen huolimatta COVID-19-tartuntatauti-epidemian aiheuttamasta poikkeustilasta ja liikkumista koskevista rajoituksista. Esitys sisältää lähinnä määräaikoihin ja toimitettaviin asiakirjoihin liittyviä teknisluontoisia muutoksia tie- ja rautatieliikennettä sekä merenkulkua koskeviin säädöksiin. Muutokset liittyvät ajokorttilakiin (lääkärintodistusten toimittaminen ajokortteja uusittaessa), ajoneuvolakiin (määräaikaiskatsastuksia koskevat säännökset), alusrekisterilakiin (jäljennös saantoasiakirjasta), lakiin eräiden alusten ja niitä palvelulevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta (alusten katsastukset, lakiin laivaväestä ja alusten turvallisuusjohtamisesta (miehistömääräykset), lakiin liikenteen palveluista (ammattipätevyudet ja joukkoliikenteen aikataulut ja luotsauslakiin (pätevyysien jatkaminen). Liikenne- ja viestintävirastolla (Traficom) on ollut tilaisuus osallistua hallituksen esityksen valmisteluun.

Traficom pitää nyt ehdotettuja väliaikaisia muutoksia liikennejärjestelmän toimivuuden näkökulmasta erittäin tärkeinä ja kannattaa hallituksen esityksen antamista.

Traficom ehdottaa, että esityksen viimeistelyssä voitaisiin selkeämmin ottaa huomioon poliisin rooli ajoterveyden valvojana. Traficom on keskustellut asiasta myös Poliisihallituksen kanssa.

Esitys antaa siis ajokortin ja liikenneopettajalupien uusijoille lisäaikaa lääkärintodistuksen toimittamiselle. Poikkeus helpottaa sekä uudistajien että terveydenhuollon toimintaa tartuntojen ja altistusten välttämässä. Esityksen mukaan lääkärintodistukset toimitettaisiin rekisteriviranomaiselle

eli Traficomille, mikä vastaisi käytössä olevia toimintamalleja. Ajoterveyden valvonta-asioissa toimivaltainen viranomainen on kuitenkin poliisi, joten myös kaikki lääkärintodistusten jälkikäteisvalvontaan liittyvät prosessit on suunniteltu toimimaan siten, että vastuuviranomainen on poliisi.

Poikkeusmenettely aiheuttaisi lisätyötä poliisille. Järjestelmään tehtäisiin merkintä lääkärintodistustietojen arviolta n. 35 000 uudistajalle olettaen, että kaikki poikkeusmenettelyn piirissä olevat uudistajat hyödyntäisivät yllä esitettyä mahdollisuutta. Erityisesti työtä aiheuttaisi kuitenkin puuttuvien lääkärintodistusten selvittely. Traficom pyytää kiinnittämään huomiota siihen järjestely on riittävästi resursoitu.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään; Lakiehdotukset

Ajokorttilain 27 §:

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan ajokorttilain 27 §:ään ollaan lisäämässä uusi momentti, jonka mukaan: "Poiketen 1 momentin 3 kohdasta ajokortin uudistamiseen tarvittavan lääkärintodistuksen saa toimittaa rekisteriviranomaiselle uudistettavan ajokortin voimassaolon jatkamiseksi 30.9.2020 mennessä, jos uudistettavaa ajokorttia on ollut haettava 16 päivänä maaliskuuta."

Esityksen mukaan kaikilla poikkeuksen piiriin kuuluvilla henkilöillä olisi sama määräpäivä lääkärintodistuksen toimittamiselle. Tämä voisi johtaa siihen, että n. 35 000 ajokortin uudistajaa kuormittaisi terveydenhuolto ja viranomaisia lähes saman aikaisesti ennen 30.9.2020. Tämän lisäksi ajokortin uudistajat saavat erimittaisen lisäajan lääkärintodistuksen hankkimiselle.

Traficom ehdottaa, että ajokorttilain poikkeusmomentti voitaisiin muuttaa seuraavanlaiseksi:

" Jos ajokortin voimassaolo päättyy 16 maaliskuuta ja 30 syyskuuta 2020 välisenä aikana, hakija saa toimittaa ajokortin uudistamisen edellytyksenä olevan 27 §:n 1 momentin 3 kohdan terveysvaatimusten täyttymisen osoittavan lääkärintodistuksen kuuden kuukauden kuluessa ajokortin uusimisesta poliisille."

Ehdotetun poikkeusmenettelyn mukaisesti asiakkaat uudistaisivat ajallaan, mutta toimittaisivat lääkärintodistuksen poliisille 6 kuukauden sisällä ajokortin uudistamisesta. Kyseinen ehdotus vastaisi HE:n 26 §:n sanamuotoa liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Ehdotettu toimintamalli mahdollistaa sen, että lääkärintodistukset jakautuvat pidemmälle aikavälille, jolloin terveydenhuoltoa ei kuormiteta akuuttitilanteessa ja asiakkaat saavat tosiasiallisesti 6 kuukautta lisäaikaa lausunnon hankkimiselle.

Ehdotetulla sanamuodolla pystyttäisiin hyödyntämään olemassa olevia prosesseja, järjestelmäratkaisuja sekä muistutuskirjeitä poikkeustilan aikaisessa prosessissa. Mallia tukisi jo olemassa oleva toimivallan jako Traficomien lupaharkinnan ja poliisille kuuluvan ajo-oikeuden aikaisen ajoterveysvalvonnan välillä.

Ajokortin uudistajat saisivat tällä mallilla automaattisesti muistutuskirjeen, jossa ohjattaisiin toimittamaan lääkärinlausunto poliisille ennen 6 kuukauden kulumista. Jos lausuntoa ei toimitettaisi, saisi poliisi automaattisesti tästä tiedon omiin järjestelmiinsä, minkä jälkeen poliisi voisi aloittaa normaalin prosessinsa ajoterveysvalvonnassa. Viime kädessä poliisi voi asettaa henkilön ajokieltoon, jos lääkärintodistuksen toimittamisvelvoite laiminlyödään.

Ajokorttilain 89 §

Ehdotus kattaisi myös liikenneopettajalupien uudistamiseen vaadittavien lääkärinlausuntojen toimittamisen. Poikkeus helpottaa sekä liikenneopettajien että terveydenhuollon toimintaa tartuntojen ja altistusten välttämässä. Nykyisellään jo käytössä olevan menettelyn mukaan poikkeuksellisesti lausunnon voi toimittaa kuuden kuukauden kuluessa luvan uudistamisesta ajoterveysasioiden valvonnasta vastaavalle poliisille. Traficom kannattaa tämän menettelyn jatkamista ehdotetun poikkeuksen voimassaolon ajan. Lääkärintodistuksen toimittamista poliisille voidaan samoin kuin ajokorttien uudistamisessa aktiivisesti tukea nykyisin menettelyin, jossa henkilölle lähtee automaattinen muistutus kaksi kuukautta ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä ja mikäli lääkärinlausuntoa ei ole toimitettu määräajassa, poliisille tulee järjestelmästä heräte puuttuvasta lausunnotta. Luvan uudistamisesta laskettava kuuden kuukauden määräaika lausunnon toimittamiselle jaksottaa tasaisemmaksi terveydenhuoltoon kohdistuvaa painetta lääkärinlausuntojen saamiseksi, kun määräaika ei pääty kaikkien henkilöiden kohdalla samana kalenterin päivänä, vaan on riippuvainen luvan uudistamispäivästä. Samaten saman kestoisen määräajan (6 kk luvan uudistamisesta) asettaminen asettaa myös luvan uudistajat yhdenvertaiseen asemaan annettavan helpotuksen ollessa kaikille yhtä suuri, eikä toisille esimerkiksi 2 päivää ja toisille 6 kuukautta.

Ehdotus pykälämuotoiluksi 89 §:n tilapäiseksi 5 momentiksi: "Jos liikenneopettajaluvan voimassaolo päättyy 16 maaliskuuta ja 30 syyskuuta 2020 välisenä aikana, hakija saa toimittaa luvan uusimisen edellytyksenä olevan 89 §:n 2 momentin terveysvaatimusten täyttymisen osoittavan lääkärintodistuksen poliisille kuuden kuukauden kuluessa ajoluvan uusimisesta."

Metsälampi Susanna
Liikenne- ja viestintävirasto